

Az Újság

6 évf. - 303 szám | független politikai napilap | SALONTA, 1934. szeptember 23. vasárnap

Előfizetési árak: Helyben 1 óra 25 Lei, vidékre: 35 Lei. -- EGYES SZÁM ÁRA: 1 LEU

Szerkesztésért felelős: GAÁL SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALONTA PIATA UNIRII No 13.

Franciaország új állam-reformja megszünteti az osztályharcot és korlátozza a kapitalizmust

Párizs. Doumergue francia miniszterelnök arra használta fel nyári szabadságát, hogy államreform-tervet dolgozott ki. Így akar az „ujjtok” kívánásának megfelelni. Előrelátható azonban, hogy ennek az öreg politikusnak a kísérlete a fiatal politikai nemzedéket nem fogja kielégíteni.

Több tervet készítettek már az alkotmány módosítására. Ezek közül a legfontosabb a „juli 9-i terv”, amit igen különböző és egymással sokáig szemben állott csoportok képviselői közösen dolgoztak ki: a Tűzkereszt, a Neoszocialisták, a Hazafias Ifjuság, a Szindikalisták, a Fiatal Köztársaság katolikus demokratai és az Ifjú Radikálisok, egyszóval olyan emberek, kik február hatodikán a barrikádok ellentétes oldalain állottak.

A szerkesztés legfontosabb központi munkáját néhány író végezte, elsősorban Jules Romains, a világhírű író, aki a szerkesztő bizottság tanácskozásain elnökölt és bizonyos mértékben „vezérként” szerepel. Jules Romains regényeiben is igen alaposan foglalkozott politikai és társadalmi kérdésekkel s ő volt az, aki a fasisztust a „középosztály lázadásának” nevezte el.

A terv abból a megállapodásból indul ki, hogy Franciaország, ha továbbra is a politika és a parlament eddigi útján halad olyan polgárháborúba sodródik, mely aztán európai háborút robbant ki.

A mai zűrzavarból „szilárd és békés Franciaországot” akar alapítani Jules Romains, olyan országot, mely anyagilag és erkölcsileg egyformán erős legyen. De az újítást nem általános felfordulással akarja megvalósítani. A parlament két kamarája megmaradna, megváltoznék azonban a választás módszere és a parlament hatásköre. A terv szerint négyszáz tagból álló képviselőházat választanak kerületi lajstromok alapján. A képviselők mandátuma hat évre terjedne.

A kamarának jogában állana, hogy bizalmatlanságot szavazzon a bemutatkozó kormányra és így megbuktassa, a kormánybuktatás azonban a kamara automatikus feloszlását vonná maga után. Ez a parlamenti kormányrendszernek mindenesetre jelentős korlátozása. A szenátusnak nem lenne kormánybuktató hatalma, de így viszont a feloszlítás alól is mentesül.

Lengyelország még ráér a kisebbségi kérdés rendezésére

Genfi jelentések szerint a Népszövetség kisebbségi kérdéseket tárgyaló bizottságában nagy vita alakult ki. Az olasz, francia és angol delegátusok ellenezték a lengyel kisebbségi álláspontot, vagyis azt, hogy kisebbségi konferenciát hívjanak össze. A kisebbségi kérdés tehát még nem

A végrehajtó hatalom jelentékenyen megerősödnek a miniszterek számának csökkentése, az egyéni miniszteri felelősség által s annak következtében, hogy pénzügyi jelentőségű törvényjavaslatokat csak a miniszter nyújthat be.

A szociális kérdést a társadalom új alapokra helyezésével akarja megoldani a terv.

Az egyéni nyereség helyébe a társadalmi teljesítmény gondolata lépne.

Az osztályharcnak meg kell szűnnie, de korlátozni kell a kapitalizmust is. Természetes, hogy ezeket a célokat csak a szolidaritás jegyében történő erkölcsi neveléssel lehet elérni.

Számonkérjük az ipartestületek vagyonát

Szokatlan rendelkezés érkezett a csikszeredai ipartestület címére az ipar és kereskedelmügyi minisztérium iparosztályáról. A rendelkezés röviden, de annál velősebben adja tudtára az ötven éves multtal rendelkező ipartestületnek, hogy

két hónapon belül összes ingó és ingatlan vagyonáról készítsen áttekinthető kimutatást, mert a jövőben nyilván akarja tartani a miniszter az ipartestületek vagyonát is.

Csikmegye iparosága nem tudja elképzelni, miért lett ötven esztendő múlva sürgős a miniszternek a nyil-

vántartás, amikor addig soha senki sem törődött velük, hogy megélhetnek-e, van-e vagyonuk és miből szereztek azt?

A szóbanforgó rendelet szövege arra enged következtetni, hogy ez nem elszigetelt jelenség. Ezt nemcsak a csikszeredai, hanem az ország összes ipartestületei megkapták. Nincs kizárva, hogy az egész erdélyi iparosság közös vagyonának mennyiségére és értékére kíváncsi a miniszter. Hogy miért, azt a közeljövő fogja megmutatni. Egyelőre az iparosok törlik a fejüket: miért kell kimutatni a vagyonukat s lassan készítik a kért kimutatásokat.

Vasárnap este 9 órakor a

Tőrekvés szüreti mulatsága a Kaszinóban

Remek szórakozás! Jó zene!

Megharapott a veszett kutya egy salontai leányt

Salonta város vezetőségéhez tegnap jelentés érkezett, hogy Matuska Ilona 18 esztendőes leányt megharapta a veszettkutya.

A város azonnali intézkedésére a leány beszállították a cluji Pasteur intézetbe.

Új pénz Ausztriában

Bécs. Az osztrák kormány elhatározta, hogy új 100 shillinges pénzt bocsájt ki melyen kétféjű sas lesz.

Féláru utazás Budapestre! 1934. szeptember 26.-október 13.

Vizummentes határátlépés.

Két és fél pengős utólagos vizum, a Nemzeti Munkahét és az őszi mezőgazdasági kiállítás alkalmából. Azonos kedvezmények, mint az Árumintavásárra.

Dijmentes felvilágosítás, utazási- és vizumigazolvány kapható a

Lakatos György utazási irodában Salonta Telefon 21

Borzalmas tajfun pusztít Japánban

Több ezer halott és sebesült, 150,000 hajléktalan

Tokiói jelentések azt a megdöbbentő hírt közlik, hogy Japánban iszonyu erejű tajfun pusztít. Az eddigi hírek megdöbbentő képét festik a pusztulásnak. Több ezer halott, 4500 sebesült és 150.000 hajléktalan az áldozata eddig a viharoknak.

A szökőárnak és viharoknak olyan ereje van, hogy 1000-1200 kilométeres távolságra helyként dobálja a hatalmas hajókat, melyek a száraz-

földön a házak tetejére esnek.

Osakánál egy 4000 tonnás hajót valósággal berepített a szárazföldre a vihar iszonyu ereje. A kár eddig 25 millió font.

Mindenütt a pusztulás képe, rombadőlt házak, halottak és sebesültek. A kormány katonaságot rendelt ki, hogy a fosztogatást megakadályozza.

hazafelé való készülődés. Megrakták a teli hordókkal a szekereket, úgy a szekéren ülők, mint a gyalogos népség vidám nótázásai közt hagyták el a vigalom helyét. Majd beállt az est s egyes pajtáiban megkezdődött a szüreti vacsora, cigányzene, tűzijáték mellett és sok helyen a másnap vetett véget a hangos mulatozásnak. Ha esett az eső, a kedélyek csendesebbek voltak s ekkor a „bű szüretet” jókívánsókat így változtatták meg: „bű szüretet, nagy csizmát.”

Most lezajlott a szüret minden vigalom nélkül. Bár kiváló termés volt, mi sem emlékeztetett a régi hangos, a gyermeksereg és fiatalok által oly nehezen várt szüretre.

— y — n

Halálra ítélték a tót népet a csehek -- mondotta Jedlicska szlovák vezér

Genfi jelentések közlik, hogy a szlovák nemzeti tanács ülésén Jedlicska szlovák vezér nagy beszédet mondott, melyen feltárta a csehszlovákiai tótok kétségbeesett helyzetét.

— A tót népet halálra ítélték — mondotta — csehesítési folyamattal a tót népet az élő népek közül kitörölték. A cseh alkotmány megszüntette a tót iskolát és közigazgatást, pedig a tót többségben van a cseh kisebbséggel szemben.

**Lószerszámok,
iskolai eszközök,
pénztárcák,
aktatáskák,
zárlatok
Kiss Ernő
szilgyártónál.**

— Miért kísérletezne szövet-vételnél, 18. éve fennálló szolidaritásról elismert Deutsch Posztóáruház a legkiválóbb minőségű szövetet az Ön tetszése szerinti színben és kivitelben a gyáraktól vásárolva legjobb minőségű anyagokat mint nagykereskedő olyan olcsón árusítja, hogy Ön kényszer nélkül választhat hatalmas raktárában tetszésének legmegfelelőbb szövetet. A kirakatai megtekintése is már egy tájékoztatót nyújt! Deutsch Posztóáruház, Oradea, Str. A. Iancu (v. Kossuth-u.) 4. új nagyáruháza.

A bátor gyerek

Kohn és Grün találkoznak és Kohn megkérdi:

— Na, Grün, neked, úgy tudom, volt egy fiad, mi van vele?

— Berlinben van az egyetemen.

— Zsidó létére a berlini egyetemen?

Ez nagyszerű. És mit csinál ott?

— Spiritusban ül, mert négy füle van.

**Hirdessen
az »Az Ujság«-ban**

VASÁRNAPI KRÓNIKA

A régi szüret

Az arató ünnepélyek, melyeket az aratás befejeztével nagy felvonulásokkal s utána nagy vigasságokkal tartottak, már több mint félszázada kimentek a divatból. Újabb időkben nagyot csendesedtek a keresztelő, lakodalmi és disznótori alkalmatosságok is, de legnagyobbat a szüret hangulata esett. Kezd a szüret közönséges gazdasági tevékenységgé sülyedni, minden ünnepi szín nélkül. Valamikor nagy részében ünnepi alkalom volt, zajos vigasság, melynek hangulata az egész városban meglátszott.

Rége óta még sötét volt, mikor a városban keresztül csengős-bongós lovak által vont, hordókkal megrakott szekerek száguldoztak s alig jött fel a nap, a szőlőskertek már megteltek a szüretelő hangos tömegei-

től. Egész nap szóltak a pisztolyok s a város összes cigánybandái egész nap huzták a talpalávalót a kertekben. A taposás addig volt a legeredményesebb, míg a cigány ott huzta a taposókád körül, a taposás fárasztó munkája a zene ütemeire megkönnyebbedett. Sok-sok tréfát csináltak az ugynevezett „békákkal.” A mai generáció már alig ösmeri ezt a robbanó szerszámot, mely mégsem volt veszedelmes. A béka több rétre összehajtott papír alkotmány volt, puskaporral telítve, a végén egy taplóval. A tapló meggyújtása után eldobták és rövidesen felrobbant az első réteg, majd a második és így tovább. Minden robbanás után ugrott egyet, innen kapta a béka nevet. Nagy divatja volt a békát meggyújtva a szedőnépség közé dobni, az egyes robbanásokat a fehérnépek hangos sikoltozása követte. A szedés egész nap nótá mellett folyt s a jó kedv estig nőttön-nőtt. A taposó, ha fiatalabb ember volt, gyakran ki-kiugrott a kádból s megforgatott egy leányt, vagy egy menyecskét s utána visszazsállt a kádba a taposás nehéz munkáját folytatni. Majd következett a

Két világsláger egy műsorban!

Kongorilla

Dzsungel! Izgalom! Gorillák harca!

Viktor vagy Viktória

RENATE MÜLLER és HERMANN THIEMIG pazar operettje.

Uránia Szombat 9, vasárnap fél 7 és fél 10

Akik a pénteki előadáson jelen voltak, ma ingyen nézhetik meg a két filmet!

Megjelölik azokat a házakat, melyekben rádióelőfizető lakik

A salontai postafőnök felkéri mindazokat, akiknek rádiójuk van, fizessék be mielőbb az előfizetési díjat. Az előfizetők egy táblát kapnak, melyet a ház kapujára függesztenek ki. Egy-egy ilyen tábla ára 35 lei, kiváltása minden rádióelőfizetőre nézve

kötelező.

A zugrádiósok készülékeit elko-bozzák. Egy kiküldendő bizottság, ha meglátja a ház falán lévő táblát, nem megy be a rádiót ellenőrizni, mert, aki e táblát megkapja, azt jelenti, hogy előfizetési hátraléka nincs

Salonta városa

utastitást kapott a gyümölcstermelés előmozdítá-sára nézve

Salonta város vezetősége a földmivelés-ügyi minisztériumtól értesítést kapott arról, hogy a minisztérium ez év folyamán nagy áldozatokat hozott a gyümölcstermelés elő-mozdítására s hogy a termést pedig mennél gazdaságosabban értékesítse a termelő ja-vára. Ez alkalomból sikerült a minisztérium-nak vasúti tarifa leszállítást kieszközölni.

Felhívja a minisztérium a lakosság fi-gyelmét, hogy csak szép és egészséges gyü-mölcst használjon szállításra, illetve eladásra. Körtét, almát, csak olyat szállítson a gyü-mölcstermelő gazda, amit kézzel szedett, s természetes szépségben és épségben meg-értve nincs. A szállításra szánt almák és körték kosarakba és ládába rakandók, ha szekerekben lesznek szállítva, a szekerek alja szénával töltendő ki. A téli eltevésre szánt gyümölcs a földtől legalább 10 cm. magas-

ságban lévő deszkapolcokra helyezendő. Csak teljesen érett gyümű csőt szedjünk le. A hibás gyümölcsöket lehetőleg azonnali fogyasztásra használjuk fel, nehogy az egészségeseket megrontsa. A gyümölcsszállításra használandó ládák méretei: Hosszuság 50 cm., szélesség 34 cm., magasság 14—28 cm. A ládák belől csomagoló papírral bélelendők ki.

Felhívjuk a lakosság, különösen pedig a gyümölcstermelő gazdák figyelmét a földmi-velésügyi minisztérium ezen intézkedésére s kérünk mindenkit, kinek eladásra szánt gyü-mölcse van, hogy azt a fenti formák betartá-sával értékesítse.

Szomorú szívvel kell megjegyeznünk, hogy Salontáról a legutóbb Oradeán megtar-tott gyümölcskiállításon egyetlen gyümölcstermelő sem vett részt. Ugyátszik itt is a közöny a döntő!

Agyonlőtte házvezetőnőjét egy fűszerkereskedő, majd öngyilkos lett

Pozsonyból jelentik: Megdöbbentő tragédia játszódott le, amely két em-bereletet követelt áldozatul.

Dorner Gottfried 63 éves pozso-nyi fűszerkereskedő agyonlőtte ház-vezetőnőjét, a 38 éves Lamacsenska Karolát, majd maga ellen fordította a revolvert és egyetlen jólirányzott lö-véssel önmagával is végzett.

Dorner Gottfried lakásában a di-ványon átlótt halántékkal egy halott asszony feküdt, míg Dorner Gottfried

félig levetkőzve, teljesen szétroncsolt álkapoccsal holtan feküdt az ágyban.

Kezében még ott szorongatta a revolvert, amellyel végzett az asz-szonnyal és önmagával is.

Semmiféle bucsulevelet nem talál-tak és így csak alapos nyomozás után tudták megállapítani a kettős tragédia előzményeit.

Dorner Gottfried néhány hónap-pal ezelőtt Lamacsenska Karola 38 éves asszonyt szerződtette le házve-

zetőnőnek.

Az öregedő férfi beleszeretett a csinos házvezetőnőbe, aki viszonzta is Dorner érzelmeit. Dorner azonban állandóan féltékenykedett az asszonyra és csak akkor érezte magát nyugod-tan, ha a házvezetőnő mellette tar-tózkodott.

Ugyátszik féltékenységi jelenet játszódott le közöttük.

Felhívás

Felkérjük a Nagyszalontai Takarékpénz-tár R. T. valamint a volt Gazdasági Takarékpénztár R. T., összes betéteseit, hogy az Ipa-ros Otthonban (Salontán, Str. Regele Ferdi-nand 34. sz.) vasárnap 1934. szeptember 23-án d. u. 2 órakor tartandó tanácskozáson feltétlenül megjelenni sziveskedjenek.

Megbeszélés tárgyát képezi a banknak a betétek visszafizetésére tett ajánlata. — Te-kintettel arra, hogy a tárgyalások folytán a bank hajlandó lenne kedvezőbb feltételeket elfogadni, felkérjük az összes betéteseket, azokat is, akik már a bank ajánlatát elfogad-ták, hogy ezen gyűlésen feltétlenül megjelenni sziveskedjenek, egységes és érvényes határo-zat hozatala céljából.

Betétes bizottság

Ma, szombaton este nagy disznótoros vacsora Bertye Jánosnál!

Árlejtési hirdetés

A ref. egyház építő bizottsága pályáza-tot hirdet az egyházi épületek ács, kőműves és bádogos munkálataira.

Előírt feltételek a ref. gondnoki irodán a hivatalos órák alatt d. e. 9—1-ig megtekint-hetők.

Zárt írásbeli ajánlatok f. hó 23-án, vasárnap d. u. 3 óráig adandók be.

ÉPÍTŐ BIZOTTSÁG.

A városi tanács

tegnap délután ülést tartott, melyen a városi szabályrendelet ntolsó pont-jait behatóan letárgyalták.

Ünnepi istentiszteletek

A váradí uti izr. templomban holnap, vasárnap este a sátoros ünnep köszöntő istentisztelete félhétkor veszi kezdetét.

Református istentiszteletek

Vasárnap a nagytemplomban d. e. pré-dikál Gavallér Lajos, este Szilágyi Sándor, Mocsárban Arday Aladár és a Fűveskertben Szilágyi Sándor.

Jámber tánciskola

Piața Unirii (Toldi-tér) 2.

Tisztelettel értesitem a szülőket és az ifjúságot, hogy tánciskolámban a tanítás október 15-én kezdődik. Beiratkozni lehet a lakáson 1-től kezdve. Tisztelettel:

Jámber József táncitanár.

Időjárásjelentés

Mérsékelt légáramlat, változó fel-hőzet, helyenként délnyugaton eső, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

Megkezdjük új nagyáruházunkban

Az őszi és téli szövetek árusítását!
Olcsó árak! Jó minőség! Nagy választék!
Férfi öltöny, átmeneti, mikádó, bundahuzatok és téli kabátok,
Csikos sport és téli nadrágok, loden és posztók,
Női kabátok, kosztümök, gyermekkabát minden színben,
Papi-, egyenruha és iskolaszövetek.
Kék- és fekete árak, garantált szintartók, minden kivitelben,
Fekete szintartó creppek, női kabát, frakk, szmoking és
Alkalmi ruhákra, Bélésárak minden kivitelben.
Közvetlen raktára Scherg Vilmos és Társai r. t.
Braşovi (Brassói) posztógyárak összes gyártmányainak.

Eladás nagyban és kicsinyben!
Cégünk új címére ügyelni!

Deutsch Posztóáruház

Oradea, Str. Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-utca) No. 4.

Gyümölcsfák takarítását

permetezését, feregmentesítését egész
évre, vagy egyszeri munkáját vállalom.

**Gyümölcsfa csemetéket fele-
lősség mellett szállítok.**

STERN SAMU gyümölcskertész
Str. Oituz (Dobó) 27.

Mi újság a városházán?

— Salonta város vezetőségéhez Kenéz Gyula, Hirsch Mandel, Kocsis László és Dely Géza részére iparendélyek érkeztek.

— A 7 millió lejes kölcsön ügyében a bank árverést tűzött ki, azonban a város megtette az összes szükséges lépéseket, hogy árverésre ne kerüljön a sor.

— Bánfi Ilona tanítónőt Lugojról Salontára helyezték s a városnál jelentkezett.

KERESEK megvételre házfedő n á d a t.
Calea Regina Maria (Aradi-ut) 24.

ELADÓ 1 fehér szekrény, 1 vaságy matraccal és sodronnyal, 2 asztal és 2 szék jutányos árban. Kertész Imre Alkotmány-utca 23

ELADÓ Str. Cloşca (Honvéd-utca) 78.
ház és 1 fehér csempézett tűzhely. Ért. u. o.

Női bársony és filc kalapok,

őszi újdonságok megérkeztek! Szyetterek, pulloverek, zsemperek, gombok nagy választékban, olcsó gyári árban. Előnyomda modern mintákkal felszerelve. Kézimunka kellékek minden izlésnek megfelelően!

Rubinné, Minerva áruházában

Román, francia, német és
angol nyelvekből órákat
adok, mérsékelt díjazással;

háznál, vagy lakásomon, biztos és gyors sikerű gyakorlati módszerrel. Rendszeres magántanulók naponkénti oktatását, valamint a gyorsírás tanítását is elvállalom. Értekezni lehet Str. Regina Maria (Aradi-ut) 1. sz. alatt, délelőtti.

GIMN. tanulók figyelmébe! Karnetokba olcsón készítek fényképet. Csikos Mária, Piaţa Unirii (Toldi-tér) 13.

ELADÓ a Calea Regina Maria (Aradi ut) 10. szám alatti ház egészben, vagy felerészben. U. o. 20 hold szántóföld eladó. 6-12

Tip. „Az Újság” nyomdája Salonta

Rádióműsor

Szombat, szeptember 22.

Bucureşti

20:15 Lemezek
21 Ének
21:30 Balalajkenekar
22:20 Román népzene

Budapest

2:30 Szalonzenekar
5 Ifjúsági felőra
7:50 Mit üzen a rádió
8:25 Cigányzene
9:15 „A madarász” Operett 3 felvonásban
11:30 Gordonka
12:10 Hanglemezek

Vasárnap, szeptember 23.

Bucureşti

20 Előadás
21 Rádiózenekar
21:40 Dalok
22:40 Zenekar

Budapest

11 Róm. kat. istentisztelet
12:30 Unitárius istentisztelet
3 Magyar nóták cigányzene kísérettel
4:45 Néprajzi közvetítés Kaposvárról
6 Ferencváros—Hungária bajnoki mérkőzés második félidőjének közvetítése
8:15 Békefi est
11:30 Filmzene
12:10 Cigányzene

Hétfő, szeptember 24.

Bucureşti

20:15 Lemezek
21 Vonósnegyes
21:30 Versek
21:45 Ének
22:15 Vendéglői zene

Budapest

7:45 Torna
11 Felolvasás
1 Déli harangszó
1:05 Hetényi-Heidelberg Albert—Budai Dénes—Sebő Miklós triója
5 Diáklőra
6 Szalonzenekar
8 Előadás
8:35 Cigányzene
9:35 Móricz Zsigmond előadása
11:50 Szalón- és jazz zenekar

SPORT

Egyetértés--NSC

Holnap, vasárnap d. u. pont fél 4 órakor a salontai pályán bajnoki mérkőzésen kerül össze a két csapat. Az NSC vezetősége a következő játékosokból állítja össze csapatát: Badar, Patócs, Szigeti, Bordás, Hizó I. és II. Vigh, Nagy, Lakatos, Külös, Medgyessy, Székely, Bereczky, Militar, Vajda.

Testvériség--Törekvés

bajnoki mérkőzés Oradean lesz megtartva holnap, vasárnap délután. A Törekvés felállítása a következő: Szentmiklóssy, Szigeti, Balogh, Bálint, Lajos, Kovács, Szabó, Szilágyi, Patócs II., Zuh, Patócs I.

Ma és holnap magyar—cseh atlétikai viadalok lesznek Budapesten.

Holnap, vasárnap itteni időszámítás szerint d. u. 6 kor a budapesti rádió közvetíti a Ferencváros—Hungária mérkőzés második félidőjét.

Szüreti mulatságot rendez a Törekvés vasárnap a Kaszinóban.

Hirdessen az „Az Újság”-ban